# CONCEPTUALIZAREA LIBERTĂȚII: CRITICĂ, REZISTENȚĂ, ARTĂ A EXISTENȚEI

# THE CONCEPTUALIZATION OF FREEDOM: CRITICISM, RESISTANCE, THE ART OF EXISTENCE

Elaborat în cadrul proiectului *Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova.* Prioritatea temei − *Provocări societale* − este înscrisă în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.1606.08 / „Program de Stat" (2020-2023).

**Angela Popa, asistent univ., Universitatea de Stat din Moldova**

Problema libertății este, probabil, una din cele mai controversate teme ale filosofiei contemporane, care a generat un șir de scrieri, teoretizări cu privire la statutul ontologic, drepturile juridice sau construcția socială a individului. Ne propunem în continuare să abordăm problema libertății și conexiunea acesteia cu guvernarea sinelui și cu etica grijii de sine la Michel Foucault. Pentru Foucault, libertatea ține de ordinea faptelor și funcționează în corpul social. Acolo unde există relații de putere există și libertate, deoarece relațiile de putere nu pot înflori decât într-un spațiu deschis, unde se constituie un posibil spațiu de rezistență, e și libertate. Libertatea umană nu are un temei metafizic, ci este mai curând un produs al rezistenței, al activității critice și a atitudinii etice. Libertatea este dată ca o forță originală care este întotdeauna prezentă și mereu contemporană strategiilor de putere care traversează câmpurile sociale. Libertatea umană ca bază socială originală este garantată de un exercițiu practic de libertate.

Etica este ansamblul de exerciții și reguli pe care un om le aplică pentru a deveni stăpân pe sine. A fi liber înseamnă a practica libertatea într-un mod precis, înseamnă a contura un *ethos* prin exerciții și

învățături care ne constituie ca subiect. Practica libertății, sub forma relației cu sine, poate și trebuie să fie o cale de la politică la etică, care se articulează cu modificările creative ale formelor de subiectivitate și care acceptă provocarea unei adevărate invenții a sinelui.

The issue of freedom is probably one of the most controversial topics in contemporary philosophy, which has generated a series of writings, theorizing about the ontological status, legal rights or social construction of the individual. We further aim to address the issue of freedom and its connection with self-government and the ethics of self-care in work of Michel Foucault. For Foucault, freedom belongs to the order of facts and functions in the social body. Where there are power relations, there is also freedom, because power relations can only flourish in an open space, where a possible space of resistance is constituted, there is also freedom. Human freedom has no metaphysical basis, but rather is a product of resistance, critical activity, and an ethical attitude. Freedom is given as an original force that is always present and always contemporary to the strategies of power that cross social fields. Human freedom as the original social basis is guaranteed by a practical exercise of freedom.

Ethics is the set of exercises and rules that a person applies to become self-controlled. To be free means to practice freedom in a precise way, it means to shape an ethos through exercises and teachings that constitute us as a subject. The practice of freedom, in the form of the relationship with the self, can and must be a path from politics to ethics that articulates with the creative changes of the forms of subjectivity and that accepts the challenge of a true invention of the self.

**Cuvinte cheie:** *libetate, rezistență, grija de sine, subiectivare*
**Key-words**: *freedom, resistance, self-care, subjectivation*